

СТУДЕНТСКА ОЦЕНКА НА ОБУЧЕНИЕТО И МЕТОДИТЕ НА ПРЕПОДАВАНЕ В СПЕЦИАЛНОСТТА „РЕНТГЕНОВ ЛАБОРАНТ” ОТ МК „Й. ФИЛАРЕТОВА” - СОФИЯ

Самуила Димитрова, Невенка Бонинска, Цветелина Григорова

Медицински колеж „Й. Филаретова” - София, „Рентгенов лаборант”

STUDENT ASSESSMENT OF THE TRAINING AND TEACHING METHODS IN THE X-RAY TECHNICIAN PROGRAM OF MEDICAL COLLEGE “Y. FILARETOVA”, SOFIA

Samuila Dimitrova, Nevenka Boninska, Tsvetelina Grigorova

TRS X-Ray Technician, Medical College “Yordanka Filaretova”, Medical University - Sofia

РЕЗЮМЕ

Студентската оценка е съществен елемент в процеса на осигуряване качеството на обучение, чрез оценяване качеството и ефективността на учебния процес с методите на преподаване и възможност за неговото подобряване.

Целта на нашето изследване е да се установи мнението на студентите рентгенови лаборанти от МК „Й. Филаретова” относно обучението и методите на преподаване. Материали и методи: Използван е социологически метод. Проведена е анкета сред 69 студенти от специалност „Рентгенов лаборант”, направено е математическо обработване на данните и графично представяне с програма Excel.

Резултатите показват: според студентите от специалност „Рентгенов лаборант” учебното съдържание по обем е поносимо (53.6%) и темпото на преподаване е нормално (65.2%). Нашите респонденти (40.6%) смятат, че преподавателите представят добре своя учебен материал и начинът им на преподаване е достъпен за тях, като с положителен отговор са отговорили (53.6%). Набавянето на информация за дадена дисциплина, без да има изработени учебници, невинаги е толкова лесна задача и от нашето изследване виждаме, че анкетираните студенти рентгенови лаборанти също изпитват затруднения с намирането на информация (58%). За студентите най-предпочитаният метод за изпитване е устният (27 бр.).

Изводи: Студентите от специалност „Рентгенов лаборант” не изпитват затруднения и се справят добре със съдържанието на материала и темпото на преподаване. Начинът на преподаване

ABSTRACT

Introduction: Student assessment is an essential element in the quality assurance process by evaluating the quality and effectiveness of the learning process provided by the teaching methods and the possibility of its improvement.

Aim: The aim of our research is to establish the opinion of the students of from the X-ray Technician program of the Medical College „Y. Filaretova” on training and teaching methods.

Materials and Methods: A sociological method was used. A survey was conducted among 69 students from the X-ray Technician program. Mathematical data processing and graphic presentation were done with Excel.

Results and Discussion: The results show: according to the students from the X-ray Technician program, the volume of the study material is tolerable (53.6%) and the teaching rate is normal (65.2%). Our respondents (40.6%) believe that the teachers present their materials well and their teaching is easy enough to understand, responding positively (53.6%). Obtaining information about a discipline without textbooks is not always an easy task, and from our research we see that students from the X-ray Technician program also have difficulty in finding information (58%). For students, the most preferred test method is oral examination (27).

Conclusion: Students from the X-ray Technician program do not experience considerable difficulties and do well with the content of the material and the tempo of teaching. The way of teaching is available to most students. Finding information about the subjects without having textbooks is a difficult task for our respondents.

даване е достъпен за повечето студенти. Намирането на информация за дисциплините, без да има учебници, е трудна задача за нашите респонденти.

Ключови думи: рентгенов лаборант, обучение, преподаватели, студенти, преподаване

ВЪВЕДЕНИЕ

Усъвършенстването на методите на преподаване и обратна връзка със студентите е важна част от комуникационния процес с тях, който подобрява изграждането на взаимовръзката и ще даде дългосрочни резултати. Студентската оценка е съществен елемент в процеса на осигуряване качеството на обучение, чрез оценяване качеството и ефективността на учебния процес с методите на преподаване и възможност за неговото подобряване. Съвременното обучение е ориентирано към създаване на здрава връзка между теория и практика. Учебната работа трябва да бъде едно малко предизвикателство, учебните задачи да са автентични и реални, защото само тогава предизвикват заслужен познавателен интерес у учащите се. Ролята на преподавателя в обучението е водеща. В процеса на обучение прилагането на разнообразен набор от методи, форми и средства на обучение се определя от педагогическото майсторство на преподавателя. Методите на преподаване са базови за усвояване на знания, усъвършенстване на практически умения и успешна реализация на студентите. Всеки един метод трябва да има различна цел и задача и същевременно да бъде полезен и практичен. Студентската оценка дава пълна представа за учебния процес, използваните методи на преподаване и оценяване.

ЦЕЛ

Да се установи мнението на студентите от МК „Й. Филаретова“ специалност Рентгенов лаборант относно обучението и методите на преподаване в специалността.

МАТЕРИАЛИ И МЕТОДИ

Използван е социологически метод - анкетно проучване. Обект на проучване са 69 студенти – I, II и III курс на специалност „Рентгенов лаборант” в МК „Й. Филаретова”, София. На получените резултати е направена математическа об-

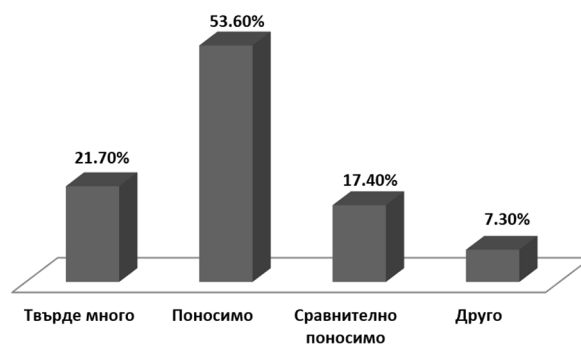
Keywords: X-ray technician, training, lecturers, students, teaching

работка, данните са представени графично чрез Microsoft Excel в таблици и диаграми.

РЕЗУЛТАТИ И ОБСЪЖДАНЕ

През месец юни 2017 година по време на изпитна сесия бе проведено анкетно проучване на 69 студенти от специалност „Рентгенов лаборант“ на МК „Й.Филаретова“ - София – 18 бр. от 1 курс, 26 бр. от 2 курс и 25 от 3 курс.

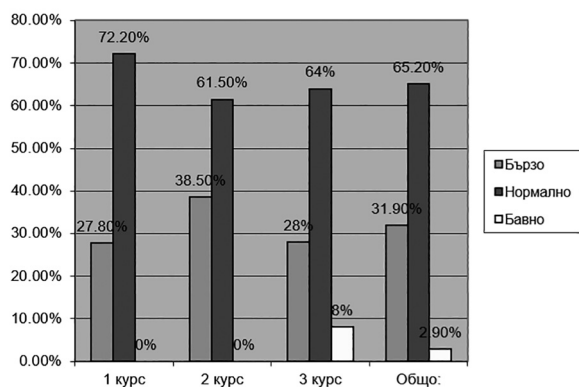
Мнението на нашите респонденти относно обема на учебното съдържание е поносимо за 53,6%. 21,7% смятат, че обема е твърде голям, а 17,4% мислят, че е сравнително поносимо. 7,3% от анкетитаните студенти отбелязват друго като отговор, без да конкретизират.

Фиг. 1. Мнение на анкетиранияте за обема на учебното съдържание

Всеки студент има различни навици и отделя различно време за усвояване на преподадения материал. Преподавателят трябва да се старее темпото, с което преподава да не бъде прекалено бързо. Според 65,2% от нашите студенти темпото на преподаване е нормално, 31,9% мислят, че темпото е прекалено бързо. Според останалите 2,9% темпото на преподаване е бавно.

На въпроса „Кои дисциплини до този момент са най-трудни за вас?“ водещи в класацията са: „Основи на образната диагностика“, „Образна анатомия“ и „Клинична образна анатомия“. За 28 броя от анкетиранияте няма дисциплини, които да ги затрудняват.

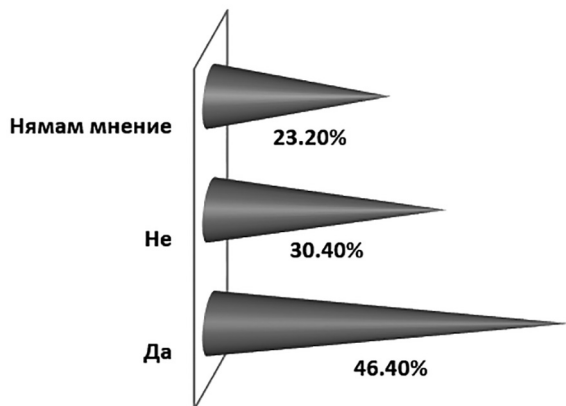
Фиг. 2. Мнение на анкетираните относно темпото на преподаване

Табл.1. Разпределение на предметите по трудност, според анкетираните

Предмети	I курс	II курс	III курс	Общо
обр. анатомия	7			
осн. на ОД	4		2	6
кл. обр.		4	1	5
физика	3		1	4
МРТ			4	4
НМ		2	1	3
рентг. техн	1		1	2
за 28 бр. от анкетираните няма трудни дисциплини		x2-вътр., излишните	x1-лат., долекарска, здр.зак.и РБ и РЗ	

Учебният материал е обширен и често в процеса на обучение се изучават дисциплини с различна насоченост. 46,4% смятат за абсолютно излишни предмети като: хигиена и екология, социално и здравно законодателство. Естествено има и студенти според, които всички предмети са необходими за професионалното им развитие и трябва да бъдат изучавани (30,4%). 23,2% нямат мнение по въпроса.

Висшите училища, чрез свои правилници определят начина на провеждане на лекции и изпи-

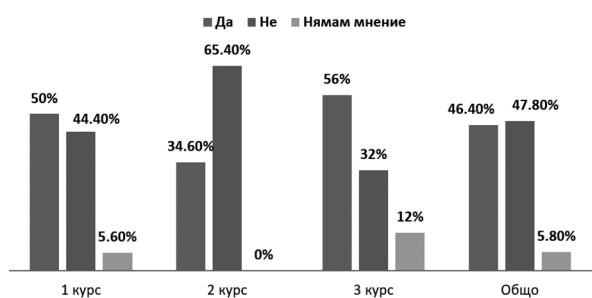
Фиг. 3. Мнение на анкетираните за „излишните“ предмети, които изучават

ти. Системата определя основни процедури, правила, отговорности и методи за контрол, които да гарантират изпълнението на образователните цели на специалностите, на учебните дисциплини. Но студентите не винаги смятат за правилни, решенията взети от ръководството на колежа. Така например на въпроса дали присъствието на лекциите трябва да бъдат задължителни, отрицателен отговор дават 47.8% от анкетираните. Противоположно е мнението на 46,4%, които смятат, че присъствието на лекциите трябва да бъде задължително, 5,8% нямат мнение по въпроса.

Табл. 2. Мнение на анкетираните за „излишните“ предмети, които изучават

„Излишни“ дисциплини	Общо
хигиена и екол.	6
соц.и здр.закон.	6
социология	4
етика	4
психология	4
хирургия	4
спорт	2
МОБС	2
соц. медицина	2
Ехо от ООД	1
долекарска	1
фармакология	1

Всеки преподавател индивидуално и с различни средства и методи представя своя материал, за да може студентите да го възприемат правилно. Има различни методи за преподаване, като най-честия метод, предпочитан от преподавателите, според 38 от анкетираните е лекцията.

Фиг. 4. Мнение на анкетираните относно посещението на лекции

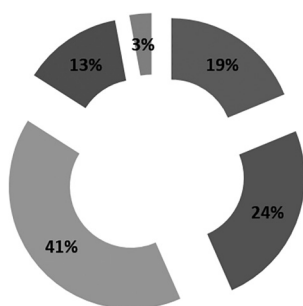
34 броя от респондентите посочват използването на презентация, трима метода на събеседването и само един отбелязва друго, без да уточнява какво.

Табл. 3. Използвани методи за преподаване, според анкетираните

Метод на преподаване	I курс	II курс	III курс	Общо
Лекция	14	7	17	38
Презентация	6	18	10	34
Събеседване	1		2	3
Друго		всички		всички

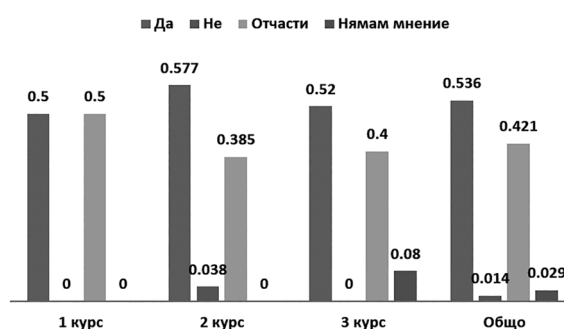
Поискахме мнението на студентите рентгенови лаборанти относно представянето на учебния материал от преподавателите. 43.4% от анкетираните смятат, че преподавателите представят отлично и много добре учебния материал, 40,6% мислят, че преподавателите се справят добре, а 13,1% задоволително. Само 2,9% оценяват представянето на учебния материал като лошо.

■ Отлично ■ Много добре ■ Добре ■ Задоволително ■ Лошо

Фиг. 5. Мнение на респондентите за представяне на учебния материал от преподавателите

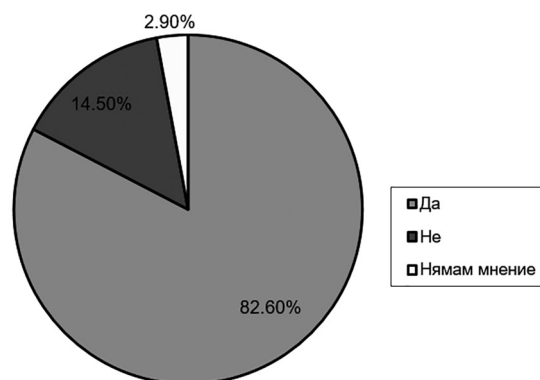
Не само представянето на материала е важно, но и това, дали то е достъпно за аудиторията. 53,6% смятат че преподаването е напълно достъпно за тях, докато 42,1% казват, че то е достъпно само отчасти. 1,4% отбелязват че преподаването не е достъпно за тях и 2,9% нямат мнение.

Фиг. 6. Мнение на анкетираните за начина на преподаване

В съвременното образование все повече навлиза схващането, че студентът, освен теоретични знания, трябва да придобива и конкретни

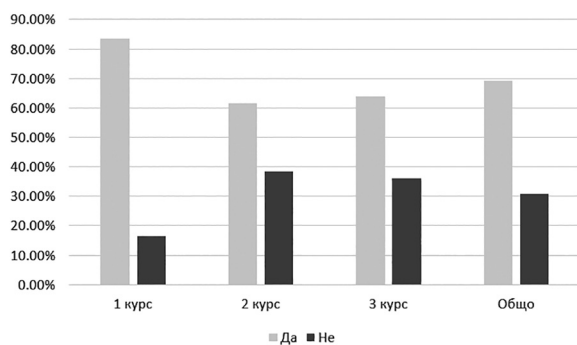
практически умения по време на самото обучение, а не след започване на работа. Практическите упражнения създават полезни навици у студентите и им дават възможност да приложат наученото. Според 82.6% от студентите е необходимо да се увеличат часовете за упражнения по строго специализираните дисциплини. За 14.5% от респондентите тази промяна не е необходима, а 2.9% нямат мнение по въпроса.

Фиг. 7. Желание на анкетираните за увеличение на часовете за упражнения

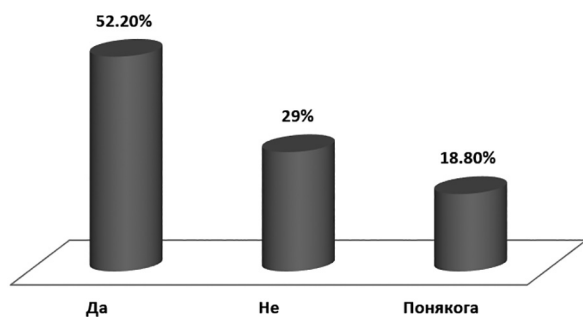
Между студентите винаги има съревнование и поради тази причина доста от тях, мислят, че преподавателите не са абсолютно безпристрастни към всички. Затова зададохме въпроса, дали анкетираните смятат, че отношението към сту-

дентите от страна на преподавателите е абсолютно безпристрастно. Положителен отговор дават 69,1%, останалите 30,9% са на мнение, че преподавателите имат определени симпатии към техни колеги.

Фиг. 8. Мнение на анкетираните относно безпристрастието на преподавателите

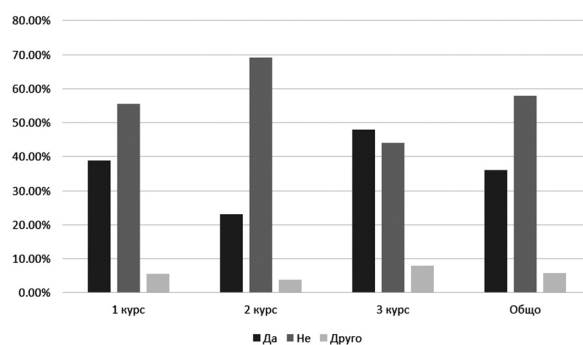
Не всеки път преподавателите имат възможност да присъстват навреме за провеждане на лекция. Попитахме нашите респонденти: „Имало ли е случай, в който лекцията да не се проведе по програмата?“. Положителен отговор дават 52,2% от респондентите, 29% посочват, че няма такива случаи и 18,8% отбелязват, че това се случва доста рядко.

Фиг. 9. Мнение на анкетираните за редовността на провеждане на лекциите

Набавянето на информация за дадена дисциплина без да има изработени учебници не винаги е лесна задача. Резултатите на нашето изследване показват, че анкетираните студенти от специалност „Рентгенов лаборант“ изпитват затруднения с намирането на информация (58%), 36,2% успяват да набавят литература и информация за своята подготовка, а 5,8% отбелязват друго, но не уточняват какво.

Съществува голямо разнообразие от форми на оценяване. Те са пряко свързани с подходите и методите за оценяване. При оценяването на студентите се използват най-често следните фор-

Фиг. 10. Мнение на анкетираните относно набавянето на литература за обучение

ми: устен, писмен изпит, тест и реферат. За нашите респонденти най-предпочитания метод за изпитване е устния, които е отбелязан от 27 студенти. 22-ма предпочитат да бъдат изпитвани писмено, 20 броя студенти с тест и 20 с реферат.

Табл. 4. Предпочитани методи за оценяване, според анкетираните

Метод за изпитване	I курс	II курс	III курс	Общо
Устен	5	15	7	27
Писмен	6	7	9	22
Тест	7	4	9	20
Реферат	7	9	3	19
Друго			1-всички	1-всички

Относно часа на започване на лекции и упражнения, предпочитанията на анкетираните (27 броя) са за 9.00 ч., останалите 21 броя смятат, че началният час на занятията трябва да бъде 8 часа.

Табл. 5. Предложения за начало на учебните занятия

Начален час	I курс	II курс	III курс	Общо
7 ч.			2	2
8 ч.	7	5	9	21
9 ч.	7	11	9	27
10 ч.	1	3		4
11 ч.		1		1
без отговор	3	6	5	14
	18	26	25	69

Като предложения за подобряване качеството на обучение и методите на преподаване в специалността нашите респонденти споделят, че трябва да има повече упражнения и практика по специалните дисциплини, както и оптимизиране на

учебния план и осъвременяване на учебниците. Трябва да отбележим, че 58% от всички респонденти нямат предложения за подобряване качеството на обучението и методите на преподаване в специалност „Рентгенов лаборант”, което ни дава основание да мислим, че са доволни от така провежданото обучение и методите на преподаване.

ИЗВОДИ

Анализът на резултатите дава основание да направим следните изводи:

1. Според студентите от специалност „Рентгенов лаборант” учебното съдържание по обем е поносимо (71,1%) и темпото на преподаване е нормално (65,2%).
2. Нашите респонденти (43,4%) смятат, че преподавателите представят отлично и много добре своя учебен материал и начина им на преподаване е достъпен за тях (53,6%).
3. Набавянето на информация за дадена дисциплина без да има изработени учебници, не винаги е толкова лесна задача, анкетираните студенти рентгенови лаборанти изпитват затруднения с намирането на информация (58%).
4. Според анкетираните най-предпочитания метод за изпитване е устния.
5. 47,8% от студентите смятат, че лекциите не трябва да бъдат задължителни, а от учебната програма трябва да отпаднат някои дисциплини, които според тях са излишни за професионалното обучение.
6. 82,6% от студентите предлагат увеличаване броя на часовете за упражнения по специалните дисциплини и допълнително време за практическа подготовка.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Акцентът на нашия експеримент бе, да анализираме и разтълкуваме споделените мисли, оценъчни съждения и впечатления на студентите и да достигнем до определена интерпретация на тяхната конкретна и цялостна оценка за преподавателската работа. Тази интерпретация, отнесена към оценките на цялата извадка, ни дава студентската оценка за преподавателската работа. Преподавателите трябва да се съобразяват с предпочитанията на студентите, но и да проявяват творчество и инициативност, за да реализират разнообразен набор от традиционни и иновативни методи на обучение, които да стимулират студентите за самостоятелна работа, творче-

ско и клинично мислене, спомагащи за формирането им като професионалисти.

ЛИТЕРАТУРА:

1. <http://www-it.fmi.uni-sofia.bg/courses/elearning/OsnovniVuprosi/oceniavane.html>
2. http://ebox.nbu.bg/mas_com10/view_lesson.php?id=70
3. http://www.conference-burgas.com/maevolumes/vol8/BOOK%202/b2_20.pdf
4. https://www.researchgate.net/profile/Katya_Peeva/publication/288839617_Studentska_ocenka_na_metodite_na_obucenie_po_biostatistika_s_SPSS_v_Trakijski_universitet/links/5686c05508aebccc4e13c614.pdf

*Адрес за кореспонденция:
Невенка Бонинска
МК „Й. Филаретова”,
спец. „Рентгенов лаборант”
гр. София 1606,
ул. „Й. Филаретова” №3
e-mail: nevenabo@abv.bg*